

ภาคกลาง

สภาพภูมิศาสตร์ พื้นที่ภาคกลางประกอบด้วยจังหวัดต่างๆ ๒๑ จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพฯ นนทบุรี ปทุมธานี นครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม นครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์

ภาคกลางเป็นภาคที่อุดมสมบูรณ์ เป็นอู่ข้าวอู่น้ำที่สำคัญ พื้นที่ทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม เหมาะแก่การเพาะปลูก มีแม่น้ำไหลผ่าน แม่น้ำที่สำคัญได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา ปิง วัง ยม น่าน แม่น้ำเหล่านี้จะไหลพาตะกอนมาทับถมบริเวณตอนกลางซึ่งเคยเป็นที่ต่ำให้สูงขึ้นกลายเป็นที่ราบ

ภาคกลางด้านตะวันตก มีแม่น้ำแม่กลอง ส่วนที่ไหลมาจากด้านตะวันออกคือแม่น้ำป่าสัก แม่น้ำลพบุรี แม่น้ำบางปะกง แม่น้ำเหล่านี้ทำให้เกิดการทับถมเป็นพื้นที่ราบ เป็นบริเวณที่กว้างขวางอย่างต่อเนื่อง

ทางตอนบนของภาคกลาง บริเวณจังหวัดอุตรดิตถ์ กำแพงแสน สุโขทัย พิษณุโลก และพิจิตร เป็นบริเวณที่มีแม่น้ำปิง วัง ยม น่าน ซึ่งไหลผ่านค่อนข้างแรง ก็จะพาเอาตะกอนมาทับถมช่วยให้พื้นที่บริเวณนี้เป็นแหล่งที่สมบูรณ์ ที่สำคัญของภาคกลาง ด้านอ่าวไทย ได้แก่จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด เป็นพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล มีลมมรสุมพัดผ่าน เป็นผลดีต่อพืชผลบางชนิดและเป็นแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคกลางอีกส่วนหนึ่ง

การดำเนินชีวิต

ลักษณะของพื้นที่ภาคกลาง เหมาะแก่การทำเกษตร และประมงทั้งน้ำจืด และ น้ำเค็ม บริเวณที่มีแม่น้ำไหลผ่านโดยทั่วไปจะมีประชาชนตั้งบ้านเรือนอยู่ทั่วไป เพราะเป็นย่านที่สะดวกสบายต่อการติดต่อ ค้าขายภาคกลางจึงเป็นภาคที่มีประชากรอยู่หนาแน่น และมีความคล่องตัวในการดำเนินชีวิตมากกว่าภาคอื่นๆ

๑. อาชีพ ประชากรที่อยู่อาศัยบริเวณภาคกลาง ประกอบอาชีพที่สำคัญคือการทำเกษตร เลี้ยงสัตว์ จับสัตว์น้ำ ทั้งน้ำจืดและน้ำเค็ม บริเวณที่ติดชายฝั่งทะเลจะเป็นที่นำรายได้มาสู่ประชาชนค่อนข้างสูง

อาชีพค้าขาย เป็นอีกส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตของประชาชนภาคกลางทั้งนี้เพราะมีแม่น้ำไหลผ่าน ทำให้เป็นแหล่งชุมชน จึงเหมาะแก่การค้าขาย ประชากรส่วนใหญ่สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยอาศัยทรัพยากรธรรมชาติ ที่อุดมสมบูรณ์เป็นเครื่องเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง ดังคำขวัญที่ว่า ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว ดังนั้นภายในบ้านหลังหนึ่งๆ จะมีเครื่องมือในการดำเนินชีวิตเป็นต้นว่า เป็นต้นว่าเครื่องมือในการเกษตร

เครื่องมือในการจับสัตว์น้ำ เครื่องมือเหล่านี้เดิมชาวบ้านทำขึ้นใช้เอง และมักมีอยู่ทุกครัวเรือนและใช้เป็น เครื่องช่วยในการเลี้ยงชีพ เป็นต้นว่า ลอบ ไช สวิง สุ่ม

๒. คติความเชื่อ คนไทยภาคกลางโดยมากถือคติความเชื่อทางพระพุทธศาสนา เป็นหลักของชีวิต ประเพณี ความเชื่อต่างๆ โดยมากมีพื้นฐานมาจากพุทธศาสนา และศาสนาอื่นๆ มีการเคารพกราบไหว้แม่พระคงคา และเรือที่อาศัยเป็นยานพาหนะ โดยจะมีการเคารพต่อแม่ย่านางเรือ

ชาวไทยภาคกลาง ที่ทำการเพาะปลูก เป็นต้นว่า ปลูกข้าว ก็จะมีประเพณีทำขวัญข้าว เพื่อขวัญและ กำลังใจในการเพาะปลูก การเคารพผีปู่ย่าตายาย ยังคงมีให้เห็น เป็นต้นว่า การรดน้ำดำหัวในวันสงกรานต์ มีการนำกระดูกปู่ย่าตายายมาทำพิธีรำลึกและเผ่ส่วนกุศลให้ผู้ตาย ในเรื่องของพิธีกรรมไสยศาสตร์ต่างๆ ยังคง มีให้เห็นประปราย

การบวช ถือเป็นความเชื่อหลักของชาวไทยภาคกลาง การนับถือเรื่องวัน ฤกษ์ ยาม ก็ยังคงมีอยู่เช่น เผาผีวันศุกร์ ตัดผมจุกวันอังคาร แต่งงานวันพุธ หรือ ตัดผมวันพุธ เหล่านี้ยังคงมีอยู่

๓. ที่อยู่อาศัย ที่อยู่อาศัยของคนไทยภาคกลาง เดิมยังคงมีลักษณะเป็นเรือน เครื่องผูก วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ได้จากท้องถิ่น เรือนเครื่องผูกทั่วไปมักมีไม้ไผ่เป็นองค์ประกอบ เนื่องจาก สามารถมัดและผูกด้วยหวายได้ง่าย นับตั้งแต่ กลอน ออกไก่ แเป เสาด ตง เป็นต้น

ส่วนหน้าคา ใบจาก ก็จะนำมาทำหลังคา หวายใช้เป็นเครื่องมัด เครื่อง ผูก ต้นหมากใช้เป็นไม้พื้น เครื่องมือเครื่องใช้ในการปลูกเรือน เครื่องผูกก็ นับว่าเป็นเครื่องมือที่หาได้ง่ายเช่น มีด ขวาน มีดตอก พร้า ชนิดต่างๆ และเหล็ก หมายด

องค์ประกอบที่สำคัญของเรือนเครื่องผูกก็มี สะ (คือสิ่งที่ทำขึ้นปลูกันหลุมกัน ทรุด) เสาดอหม้อ เสาดปะเด หรือเสาดเรือนเพื่อรับช่อแป เสาดั่ง เสาดเรือนขนาดยาว รอด ตง ฟาก ช่อ แป จั่ว ฝา เรือน เเชิงชาย กลอน จันทัน เป็นต้น

เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ชาวไทยภาคกลางเชื่อว่าการปลูกเรือนคร่อมต่อนั้นไม่ดี โฉลกเดือนสำหรับปลูก เรือนนั้น ปัจจุบันยังคงถือเป็นเรื่องสำคัญ ทำเลการตั้งบ้านเรือนของชาวไทยภาค กลางโดยมากจะปลูกสร้างตามที่ราบลุ่ม มีน้ำไหลผ่าน โดยเฉพาะสองฝั่งแม่น้ำจะ ปลูกกันมาก ตัวเรือนจะเป็นใต้ถุน โปร่ง จึงใช้เป็นที่เก็บเครื่องใช้ต่างๆ เป็นต้นว่า เครื่องมือกสิกรรม เครื่องจักสาน และใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ตัวเรือนที่ปลูกได้ มาตรฐานจะใช้ใต้ถุนเป็นที่รับแขกได้ในตัว ปัจจุบันชาวไทยภาคกลางเปลี่ยน จากเรือนเครื่องผูกมาใช้ปลูกด้วยไม้จริง หรือไม้เนื้อแข็ง ยึดเหนี่ยวด้วยตะปูเป็นผลให้มีสภาพความเป็นอยู่ ต่างไปจากเดิมมากทีเดียว

ชนิดของเครื่องจักสานเครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน

 <p>กระซอน</p>	 <p>กระจาด</p>	 <p>เปล ใช้สำหรับเด็ก ๆ นอน</p>
 <p>เป่ง</p>	 <p>ฝาชี</p>	 <p>กระเป๋าหวย</p>
 <p>กระด้งใช้ฝัดข้าว เพื่อที่จะเลือก เมล็ดข้าวเปลือกที่ไม่ดีทิ้ง</p>	 <p>ตะกร้าหู</p>	 <p>หวดใช้นั่งข้าวเหนียว</p>
<p>เครื่องมือจับสัตว์น้ำ</p>		
 <p>กระชังสานจากไม้ไผ่</p>	 <p>ส้อมจับปลา</p>	 <p>ตะข้องลอย</p>
 <p>ข้องเป็ด ใช้ขังปลา</p>	 <p>ชูด ใช้ดักปลาช่อนปลาตุก</p>	 <p>ส้อมดักปลา</p>